

Dkt. Robert A. Peterson, Christology, Kipindi cha 2, Ukristo wa Mababa, Sehemu ya 1, Kabla ya Nikea

© 2024 Robert Peterson na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Robert Peterson katika mafundisho yake kuhusu Christology. Hii ni kipindi cha 2, Christology ya Mababa, Sehemu ya 1, Kabla ya Nicaea.

Tunaendelea na kozi yetu kuhusu Christology kwa kusoma Christology ya Mababa, na ninataka kukiri deni kubwa kwa rafiki yangu Stephen Wellum. *Mungu Mwana aliyefanyika mwili.*

Miundo ya Kikristo kabla ya Baraza la Nicaea mnamo 325. Kwa hivyo, tarehe zetu ni kama 100 hadi 325 BK. Aloys Grillmeier anasema, nukuu, kwamba hakuna hadithi fupi ya Kikristo inayoonyesha mikondo mingi na tofauti ya mawazo kama nukuu ya karibu ya karne ya pili.

Kwa mtazamo wa kwanza, hili linaweza kuonekana kuwa la kutatanisha, lakini halipaswi kutushangaza kwa sababu mbili. Kwanza, ni lazima tukumbuke kwamba ingawa Agano Jipya lilikuwa limeandikwa kufikia wakati huu, halikuwa likisambazwa kama orodha nzima. Pili, kanisa lilipoenea na kuwa la ulimwengu wote katika Milki ya Rumi, halikukabiliwa tu na upinzani katika suala la mateso bali pia changamoto kutoka ndani.

Tayari katika Agano Jipya, hata wakati Mitume walipokuwapo, tuna wale kutoka ndani ya kanisa waliohubiri injili kwa faida yao wenyewe na kuipotisha. Lakini sasa, kadri watu kutoka asili ya mtazamo wa ulimwengu usio na elimu ya Biblia na wa kigeni wanavyoongoka, bila shaka wanaingiza mizigo mingi, ambayo huongeza hatari ya kuchanganya imani. Wengi waliofikiri walikuwa wakimtangaza Kristo, kwa kweli, walikuwa wakificha injili ile ile waliyotaka kuitangaza.

Jeremy Jackson anapendekeza kwamba kinachounganisha uzushi wote ni kumkana Kristo na kazi yake. Tunapoanza kuelezea mitazamo mbalimbali ya uongo kuhusu Yesu ni nani, ni lazima tukumbuke hili. Katikati ya injili ni Yesu, na katika moyo wa uzushi wote ni kutoelewana na au kumkana yeye.

Kwa nini hii iko hivyo? Labda kwa sababu wazo la wokovu kwa neema kuu ya Mungu, lililopatikana na Mwana aliyefanyika mwili, ambaye aliishi maisha ambayo hatungeweza kuishi na kufa kama mbadala wetu wa adhabu, ni chukizo kwa wanadamu waasi. Linatuondolea uwezo wowote wa kuchangia wokovu wetu wenyewe, na linatusukuma kuinua mikono mitupu ya imani na kupokea kile ambacho Mungu ametufanyia kwa neema na nguvu katika Kristo. Ikiwa tunataka kutofautisha

Ukristo wa kweli na wa uongo, katika enzi yoyote lazima tuulize, unasema Yesu ni nani na anafanya nini? Jibu hilo ni muhimu kwa theolojia na maadili.

Katika kipindi hiki cha muda, 100 hadi 325, kulikuwa na njia mbili ambazo watu walimwacha Yesu wa kibiblia. Walikataa na au walidharau uungu wake , ubinadamu wake, au ubinadamu wake. Cha kufurahisha ni kwamba, tofauti na siku zetu, uzushi wa kwanza unaohusishwa na Ugnostiki haukukataa uungu wake bali ulikataa ubinadamu wake.

Uzushi unaohusishwa na Uyahudi, monarchian , uzushi wa Kiyahudi, uzushi wa monarchian , na uzushi wa Gnostic ndio muhtasari wetu katika hatua hii. Uzushi wa Kiyahudi. Idadi ya kwanza ya uzushi wa Kikristo inahusishwa na Uyahudi.

Katika enzi ya Agano Jipya, jamii ya Wayahudi, kwa sehemu kubwa, ilikataa uungu wa Kristo na kukana kwamba alikuwa Masihi aliyeahidiwa na Agano la Kale. Kuanzia karne ya pili hadi mwanzoni mwa karne ya tano, kulikuwa na kundi la Wakristo wa Kiyahudi lililojulikana kama Waebioni, kundi lililohusishwa na mwendelezo wa wapinzani wa Kiyahudi wa Paulo. Kundi hili lilikataa mimba ya Yesu ya bikira pamoja na uungu wake.

Kwa maoni yao, Yesu alikuwa mtu wa kawaida ambaye alikuwa na vipawa visivyo vya kawaida lakini si vya kawaida. Alijitofautisha na wengine kwa kufuata sheria kwa ukali, na Waebioni walifundisha kwamba kutokana na kufuata sheria, Kristo, katika alama za nukuu, alimshukia Yesu kwa Roho wa Mungu wakati wa ubatizo wake, ambayo ilimaanisha kwamba uwepo na nguvu za Mungu zilikuwa kwake kwa njia za kipekee, hasa katika suala la ushawishi. Karibu na mwisho wa maisha yake, Kristo, aliyetungwa mimba kwa maneno ya Kimasihi, alijiondoa kutoka kwa Yesu, hivyo kilio chake cha kuachwa msalabani.

Kulikuwa na madhehebu mengine ya Kiyahudi ambayo hatuhitaji kuyataja kwa wakati huu. Uzushi wa Kimonarki unahusiana na Utawala wa Kimonarki . Aina ya pili ya uzushi wa Kikristo wa Utatu ilihusishwa na Utawala wa Kimonarki .

Msimamo huu ulilenga kwa usahihi kuhifadhi imani ya Mungu mmoja, na hivyo umoja wa kimungu au monarchia , lakini kwa kutengwa kwa uungu kamili na sawa wa Mwana na Roho. Kutengwa huku kwa uungu wa Mwana kulifanyika kwa njia moja kati ya mbili, zote mbili zikiachana na mafundisho ya Biblia. Njia ya kwanza ilikuwa msimamo wa kuasili, au monarchianism yenye nguvu .

Ili kuhifadhi umoja wa kimungu, mtazamo huu ulidai kwamba Yesu hakuwa Mungu Mwana. Badala yake, nembo, aina ya nguvu au sababu iliyotambulika na yenye ulinganifu na Baba, lakini si mtu tofauti, ilimjia mwanadamu Yesu wakati wa ubatizo wake. Kabla ya ubatizo wa Yesu, alikuwa mwanadamu kabisa, lakini kama zawadi kwa

wema wake wa kipekee wa kimaadili, Yesu alichukuliwa kama Mwana wa Mungu na kupewa nguvu na Mungu na hivyo akaweza kufanya miujiza yake mingi.

Kwa maana hii, Yesu alifanywa mungu kwa nguvu aliyopokea, si kwa sababu ya usawa wowote wa asili unaodhaniwa kuwa sawa na Baba. Badala yake, iliainika kwamba Mungu hangeweza kuteseka. Kwa sababu hiyo, msimamo huu unasisitiza kwamba nembo ziliruka kwa Mungu kabla ya Yesu kufa msalabani, hivyo basi ni maelezo ya kilio cha Yesu cha kuachwa.

Paulo wa Samosata, Askofu wa Antiokia yapata mwaka 200 hadi 275, alikuwa mtetezi maarufu wa mtazamo huu. Maoni yake yalikataliwa na kanisa katika karne ya tatu. Katika karne iliyofuata, maoni ya Paulo yaliwashawishi watu wa baadaye kama vile Lucian wa Antiokia na mwanafunzi wake Arius, ambaye alikataa uungu wa Mwana.

Zaidi ya milenia moja baadaye, mtazamo huu ulifundishwa na Usosiniani na Uyunitariani, na leo, wengi ndani ya mapokeo ya kiliberali ya kanisa wanafuata mafundisho ya Ukristo katika Ukristo wao. Uasili, au utawala wa kifalme wenye nguvu, unaelewa? Umehadilika? Ulimwezesha Yesu kufanya miujiza hii na kadhalika. Ulimbadilisha jina, ukitaka.

Njia ya pili ambayo utawala wa kifalme ulikuza na kutenganisha uungu wa Mwana ilikuwa kwa kutenganisha upekee wake binafsi kutoka kwa Baba, na inaitwa modalism. Utawala huu wote unafanana. Wanaamini katika Mungu mmoja, na wameazimia kuutetea, na hapo ndipo wanapolazimika kukataa uungu wa Kristo, wanafikiri, ili kuhifadhi umoja wa Uungu.

Umodalisti pia ulijulikana kama Usabeliani, baada ya Sibelius. Ulikuwa mtazamo wenye ushawishi mkubwa katika kanisa la kwanza. Ulikuwa na imani pacha kwamba Mungu ni mmoja, kuna hilo tena, na kwamba Yesu ni Mungu, lakini waaminio umodalisti hawakuridhika na pendekezo la Tertullian kwamba Baba na Mwana walikuwa na kiini kimoja, wakisema kwamba hii ilihusisha ubi-theism.

Kwa hivyo, walidhani Baba, Mwana, na Roho kama njia, hivyo basi jina modalism, ambalo Mungu alijidhihirisha. Walipendekeza kwamba Mungu alijidhihirisha tofauti katika kila moja ya awamu tatu za historia ya ulimwengu. Katika Agano la Kale, Mungu alikuwa Baba na Muumba.

Katika kipindi cha Injili, alikuwa Mwana, Mkombozi. Na tangu Pentekoste, yeye ni Roho, Mtakasaji. Kwa njia hii, walikataa tofauti za kibinafsi kati ya Baba, Mwana, na Roho ndani ya Uungu.

Umodalisti ulithibitisha uungu kamili wa Kristo, lakini ulikana nafsi yake tofauti ndani ya Uungu. Matokeo moja mabaya ya umodalisti ni kwamba matukio ya historia ya

ukombozi yanakuwa dharau. Kwa kuwa si mtu tofauti, Mwana hawezi kutuwakilisha kwa Baba wala kukamilisha upatanisho mbadala kwa niaba yetu.

Umodalisti ni muhimu kwa upole, ukifundisha kwamba Kristo alikuwa mwanadamu kwa sura pekee, isipokuwa mtu athibitishwe, kama baadhi ya waumini walivyofanya, kwamba Baba aliteseka msalabani. Huu ni uzushi unaojulikana kama patripationism , Baba akiteseka msalabani kwa kuwa Mwana si tofauti na Baba. Tofauti kati ya uothodoksi na umodalisti si matumizi ya neno hali kuelezea watu.

Tunaweza kusema Mungu yupo milele katika hali tatu, kama vile Baba, Mwana, na Roho Mtakatifu. Tofauti ni kwamba imani ya kidini inasema Mungu yupo katika hali tatu kwa wakati mmoja. Hivi sasa, Mungu ni Baba, Mwana, na Roho Mtakatifu.

Upentekoste wa Umodalisti, Usabelliani, au Umoja ni wa kimodalisti na husema Mungu yupo katika nafsi tatu mfululizo. Unaelewa? Sio kwa wakati mmoja. Katika mitazamo hii yote miwili ya kifalme , umoja wa Mungu ulidumishwa, lakini uungu wa Mwana ulikataliwa.

Na kwa sababu hiyo, Yesu alionekana kama mtu aliyepewa nguvu, Utawala wa Kifalme wenye nguvu, au udhihirisho tu wa Mungu, lakini si Mungu Mwana aliyefanyika mwili, Utawala wa Kifalme wa kimodalisti . Hizo ni uzushi unaohusishwa na Uyahudi na Utawala wa Kifalme. Sasa, uzushi wa Kignostiki.

Bila shaka, upotoshaji mkubwa zaidi wa mawazo ya kibiblia wakati huu ulikuwa mtazamo wa ulimwengu wa uzushi wa Ugnostiki na mwenzake wa Kikristo, Udocetisti. Ulikuwa na ushawishi mkubwa sana. Ugnostiki ulikuwa sehemu ya harakati kubwa na changamano ya kidini na kifalsafa iliyoenea katika ulimwengu wa Kigiriki mwanzoni mwa karne ya pili.

Ilitokana na uwili wa Plato wa maada na roho. Wagnostiki walidai kwamba ulimwengu wa kimwili ulikuwa mwovu kiasili, huku ulimwengu wa kiroho ukiwezekana kuwa mzuri. Zaidi ya hayo, Wagnostiki uliwapa watu maarifa ya siri ya kina, gnosis ya Kigiriki, hivyo Wagnostiki, na Wagnostiki, maarifa ya siri ya uhalisia, wakidai kujua na kuweza kuelezea mambo ambayo watu wa kawaida, wakiwemo Wakristo, hawakuyajua.

Iligawanya wanadamu katika matabaka mbalimbali, na ni wale tu walio katika tabaka la juu zaidi na la kiroho zaidi ndio wangeweza kupata maarifa haya ya siri. Kwa hivyo ilikuwa ya kifahari. Katika kila hatua, Ugnostiki ulikuwa mgeni kwa Ukristo, na ikiwa ungekubaliwa au kuchanganywa na imani ya kibiblia, ukweli wa injili ungeharibiwa.

Kwa mfano, Wagnostiki walimwona Mungu kama mmoja, lakini mbali na asiyejulikana, tofauti kabisa, na hivyo kutengwa na ulimwengu huu wa kimwili ulioanguka, ambao hakuuumba. Baadhi katika mawazo ya Wagnostiki. Kwa kuwa,

katika mawazo ya Wagnostiki, kuna umbali kati ya Mungu na ulimwengu, pengo kati ya Mungu na ulimwengu hujazwa na wapatanishi, jeshi lote lao.

Kwa kweli, alikuwa mmoja wa wapatanishi hawa, nguvu ndogo au Mungu, anayejulikana kama demiurge, aliyeumba ulimwengu huu ulioanguka, ikiwa ni pamoja na wanadamu. Linapokuja suala la wanadamu, tumeumbwa na dutu ile ile ya kiroho ambayo Mungu ni, lakini tumenaswa katika miili ya kimwili, ambayo ni kama makaburi ambayo lazima tuyaepuke. Kuanguka kwetu dhambini si anguko la kihistoria.

Badala yake, ni sawa na kuanguka kwetu katika maada na hivyo kunaswa katika miili yetu ya kimwili. Kwa njia hii, uumbaji na kuanguka vinaendana kutokana na kazi ya demiurge. Kwa hivyo, katika Uagnostiki, dhambi inachukuliwa kama kutengwa kwa roho yetu na Mungu wa kweli, huku tukiwa katika miili yetu ya kimwili.

Mradi tu roho zetu zimenaswa katika miili ya kimwili, na mali itakuwa chini ya kile kinachoitwa dhambi, wokovu ni kutoroka kutoka katika utumwa wa uhai wa kimwili na safari ya kurudi nyumbani ambako roho zetu zilikuwa zimeanguka. Uwezekano huu unaanzishwa na Roho Mkuu, Mungu, ambaye anataka kurudisha ndani yake vipande vyote vilivyopotea. Katika Uagnostiki, Mungu hutuma mwonekano wake, mkombozi wa kiroho, ambaye hushuka kupitia tabaka na tabaka za ukweli kutoka roho safi hadi kwenye vitu vizito na kujaribu kufundisha baadhi ya cheche za kiroho za roho utambulisho wao wa kweli na makazi yao.

Mara tu tukiwa tumeamshwa na maarifa, tunaweza kuanza safari ya kurudi. Kwa mtazamo huu, basi, Yesu ni nani? Licha ya utofauti wao, Wagnostiki walifundisha kwamba Yesu alikuwa chombo cha kibinadamu cha mjumbe huyu wa kimungu, Kristo, ambaye alitumwa na Mungu kuokoa roho kutoka kwa mwili. Aina zote za Wagnostiki zilikana kwamba Kristo, mkombozi huyu wa kiroho wa mbinguni, alipata mwili, kutokana na tofauti yao kati ya roho na maada.

Kwa hivyo, walibishana kwamba Kristo alijihusisha kwa muda na mwanadamu Yesu, uasili, au alichukua tu mwonekano wa mwili halisi, docetism . Kwa Wagnostiki wengi, mkombozi wa mbinguni aliingia kwa Yesu wakati wa ubatizo wake na kumwacha kabla ya kufa msalabani. Wagnostiki waliacha kabisa mafundisho ya kibiblia ya Yesu na kuishia shimoni.

Ilikataa dhana nzima ya kibiblia ya Mungu kama Muumba na Bwana, ambaye hashiriki nafasi yake na mtu yeyote, na uhalisia wa Mungu na Mwana kama sawa na Baba. Zaidi ya hayo, Wagnostiki walikataa uhalisia wa kufanyika mwili, ikiwa ni pamoja na ubinadamu kamili na kamili wa Mwana aliyefanyika mwili. Kwa hivyo, Wagnostiki walituachia dhana tofauti kabisa ya dhambi na wokovu.

Haishangazi kwamba baba wa kanisa la kwanza, kama vile Ignatius, Irenaeus, na Tertullian, walipinga bila kuchoka. Waligundua kwa usahihi kwamba Ugnostiki ulikuwa uzushi ambao ulipaswa kukataliwa kabisa. Waliupinga bila kuchoka kwa sababu ulining'inia, uligusa mikondo ya kifalsafa ya Uplatoni Mpya, na ilikuwa vigumu kuuondoa kwa watu.

Mungu wa Agano la Kale hakuwa mwovu. Yeye ni Mungu Muumba, na vifungu kama Wakolosai 1, kifungu hicho kikubwa, kinaonyesha Muumba na Mkombozi ni sawa. Mkombozi ndiye Muumba.

Muumba ndiye Mkombozi, na kwamba Mungu anapenda uumbaji wake, na Mwana akawa sehemu yake, ikiwa utafanya hivyo, katika mwili wake, na kifo chake kinaokoa, na akafufuliwa siku ya tatu tena, naye ni mzaliwa wa kwanza wa ndugu na dada wengi, na yeye ni limbuko, na sisi, kwa mfano wa wokovu wetu, hatutoroka kutoka gerezeni la mwili kama roho safi, bali ni ufufuo wa miili yetu kubadilishwa, Wafilipi 3:21, na Kristo, ambaye ana uwezo wa kuvitiisha vitu vyote kwake, ili miili yetu iwe kama mwili wake mtukufu, na mwisho wa hali nzima ni mbingu mpya na dunia mpya, ambayo Utatu na watu wa Mungu wanaishi. Tofauti sana na Ugnostiki. Sio jambo la kuchekesha.

Kwa hivyo, tumeangalia kidogo uzushi unaohusishwa na Uyahudi, Utawala wa Kimonarchi, na Ugnostiki. Vipi kuhusu mawasilisho ya awali ya Kikristo ya Kiorthodoksi? Wakristo wa kwanza walimfikiriaje? Je, walikuwa na fundisho la Utatu, na je, yote yalitimia? Hapana. Je, walisema alikuwa mtu mmoja mwenye asili mbili? Kwa kweli, Tertullian anakaribia hilo kwa njia ya ajabu.

Unajua, msemu wangu ni kwamba Mungu hutoa karama, lakini Wakristo wengi wa mapema walikuwa na shughuli nyingi za kuepuka mateso na simba, sawa, na hawakuwa na muda wa kufikiria. Mababa wengi wa kanisa la mapema wangeweza kujadiliwa, lakini tunataka kuzungumzia Ignatius wa Antiokia, Justin Martyr, Irenaeus, Tertullian, na Origen. Ignatius, alikufa karibu mwaka 115.

Alikuwa shahidi wa mapema sana, na hakuwa mwanatheolojia mkuu, lakini alikuwa shahidi mkuu na Mkristo mkuu, na alithibitisha ukweli kuhusu Yesu. Ignatius alikuwa mtu wa wakati mmoja na Mtume Yohana. Aliuawa kishahidi karibu mwaka 115.

Alipokuwa akingoja kifo chake, aliandika barua saba, ambazo tunazo, ambazo zimehifadhiwa. Kama ilivyoelezwa, Ignatius aliandika vikali dhidi ya Ugnostiki, hivyo akisisitiza ukweli wa mwili na ubinadamu kamili wa Kristo. Anachofanya ni kutoa vipande ambavyo baraza litaviunganisha baadaye, hata kabla ya baraza.

Kile ambacho mabaraza hufanya ni kwamba yanarasimisha, na yanaandika maungamo na imani ambazo ni matokeo ya utafiti mwingi, maumivu na mapambano, na ambazo zinapaswa kupokelewa na watu wa Mungu, si sawa na

maandiko bali kama usemi wa uthibitisho wa kanisa zima wa mafundisho ya maandiko. Ignatius anaandika kwa umaarufu, ananukuu, anakataa kusikiliza. Kwa hivyo, ninanukuu kutoka kwa Waraka wake kwa Watrali, kataa kusikiliza, kwa hivyo, mtu yeyote anapozungumza nawe mbali na Yesu Kristo, ambaye alizaliwa kweli, ambaye alikula na kunywa, ambaye aliteswa kweli chini ya Pontio Pilato, ambaye alisulubiwa kweli na akafa, ambaye zaidi ya hayo alifufuliwa kutoka kwa wafu baba yake alipomfufua. Hii inasisimua.

Lo! Lakini kama, kama baadhi ya wasioamini Mungu, yaani, wasioamini, wasemavyo, aliteseka kwa sura tu, uasi, kwa nini niko minyororo? Inasikika kama Paulo, sivyo? Na kwa nini nataka kupigana na wanyama wa porini? Ikiwa ndivyo ilivyo, nakufa bila sababu—mtu shujaa, mwenye hamu ya kufa kwa ajili ya Kristo.

Whew. Tutasoma kuhusu mwanafikra mmoja mwerevu aliyetaka kufa kwa ajili ya Kristo, lakini hakuweza kwa sababu mama yake alificha toga yake. Sitanii.

Mama yake Origen alificha toga yake. Hakutaka kufa kwa ajili ya Kristo akiwa uchi. Vyovyote vile, Ignatius pia anathibitisha uungu kamili wa Mwana.

Katika waraka wake kwa Waefeso, sura ya 7, mstari wa 2, Ignatius anaweka mfululizo miwili wa kauli kuhusu Kristo mmoja kando kwa kando. Kushoto kuna kauli kuhusu Kristo katika mwili kama mwanadamu. Kulia kuna zile zilizotengenezwa na Mwana aliyekuwepo awali.

Hakuna shaka kwamba Ignatius ni mwana wa Mungu. Mara tu baada ya enzi ya mitume, aliamini katika uungu kamili na ubinadamu wa Yesu Kristo: Justin Martyr na Logos Christology.

Tarehe za Justin ni kama 100 hivi. Hiyo ina maana kwamba hatujui hasa alizaliwa lini. Tunajua kifo chake.

Hiyo ni tarehe thabiti, 165. Wakristo wanapomtangaza Kristo kwa utamaduni wao, wanapata upinzani wa kiakili. Waandishi kadhaa wa Kikristo, wanaojulikana kama watetezi wa msamaha, walijaribu kuelezea na kutetea imani hiyo kwa wadharau wake waliostaarabika.

Mmoja wa watetezi hawa maarufu wa awali alikuwa Justin Martyr. Kuhusu Christology, yeye ni muhimu sana kwa ajili ya maendeleo ya kile kinachoitwa Logos Christology. Kama mtetezi wa msamaha, Justin aliamini kwamba Logos ilikuwa kiungo muhimu kati ya mawazo ya Kikristo na ya Kiyunani.

Akiwa mwanafunzi wa wanafalsafa, Justin alidai kwamba wanafalsafa walikuwa sahihi kimsingi katika mambo mengi, ingawa mtazamo wao kwa ujumla haukuwa kamili kwa sababu haukuwa na Kristo. Hivyo, licha ya tofauti kati ya mawazo ya

kifalsafa ya kipagani na Ukristo, Justin alisisitiza kwamba wanafalsafa walikuwa na mwanga wa ukweli na kwamba hii ilikuwa zaidi ya bahati mbaya tu. Hapa, basi, alielezeaje makubaliano ya sehemu kati ya wanafalsafa na theolojia ya Kikristo? Jibu la Justin lilijikita kwenye Logos, neno.

Kulingana na mawazo ya Kigiriki, akili ya mwanadamu inaweza kuelewa uhalisia kwa sababu inashiriki Logos kwa sababu ya ulimwengu wote. Hii ni falsafa ya Kigiriki. Hii si Biblia bado.

Hili si fundisho la Kikristo. Kwa hivyo anazungumzia utamaduni wake. Akili ya mwanadamu inaweza kuelewa uhalisia kwa sababu inashiriki katika Logos kwa sababu ya ulimwengu wote ambayo inaimarisha uhalisia wote.

Ukweli ni wa busara, nasi tuna busara kwa sababu tunashiriki katika Logos hiyo. Lakini kwa Wakristo, hasa kwa kuzingatia injili ya Yohana, tunathibitisha kwamba katika Yesu wa Nazareti, Logos alifanyika mwili, Yohana 1:14 . Katika kufanyika mwili, basi, sababu ya msingi ya ulimwengu, Logos, imekuja duniani na kuishi kati yetu.

Justin anavutia ukweli huu, hivyo akiunganisha mawazo ya Kikristo na ya Kiyunani katika Kristo pamoja. Kwa kutumia Logos Christology, Justin anathibitisha kwa nguvu uungu wa Logos na uhalisia wa mwili. Anafundisha kwamba Logos ni roho ya Mungu iliyokuwepo awali, Mungu wa pili ukitaka, ambaye sasa amekuwa mwili katika Yesu Kristo.

Kwa njia hii, kweli mbili zinasisitizwa. Umoja wa milele wa Logos na Baba na pia kuonekana kwake katika historia ya mwanadamu kama Logos aliyetolewa au kuonyeshwa. Zaidi ya hayo, Justin anataka kuzungumzia uhusiano kati ya Logos na Baba kama wa milele.

Na ingawa Baba ndiye anayeunda Logos, hii haimfunguzi Baba au Logos kwa sababu, kama vile moto unaowaka kutoka kwa moto ulivyo mfano wake, kile ambacho wengi wanaweza kuwashwa hakipunguzwi, bali kinabaki vile vile. Katika maelezo haya, Justin anatafuta kuelewa jinsi Mungu alivyo mmoja, lakini Baba na Mwana wote ni uungu na wanashiriki asili ya uungu. Mfano wowote kama huo si kamili, lakini yeye ni kidakuzi mwerevu, na anafanya mema.

Anafanya makosa, kama tutakavyoona baada ya muda mfupi, jambo ambalo pia haliepukiki, nadhani. Ili kuelezea zaidi uhusiano wa Logos na Mungu, Justin anazungumzia Logos kama Logos wa ulimwengu, ambaye ni chipukizi na wakala wa Mungu katika uumbaji. Wakati huo Logos alikuwa duniani kabla ya Yesu.

Alizungumza kupitia manabii wa Kiyahudi na wanafalsafa wa Kigiriki. Kwa njia hii, Logos, kihalisi, Logos spermatikos , ndiye aliye ndani ya kila mwanadamu na ndiye

chanzo cha ukweli wote kila unapoeleweka na kutamkwa. Lakini sasa kwa wakati, Logos huyu amechukua mwili na kuja kukaa kati yetu kama Yesu, Masihi.

Logos spermatikos ni Logos katika umbo la mbegu, ukitaka. Kwa kutumia Logos Christology, Justin anatafuta kufanikisha mambo kadhaa. Kwanza, anatafuta kueleza kwa nini Wakristo wanaweza kukubali ukweli wote kama ukweli wa Mungu.

Pili, anaelezea kwa nini Wakristo wanaweza kumwamini na kumwabudu Yesu Kristo kama Mungu, Mungu wa pili, bila kukataa imani ya Mungu mmoja. Tatu, anaelezea kwa nini watu lazima wawe Wakristo. Kristo yule yule kama Nembo ya ulimwengu wote ndiye chanzo cha ukweli wote, uzuri, na wema.

Lakini Wakristo pekee ndio wanaomjua Logos kikamilifu kwa imani katika Kristo. Mwishowe, Justin anasema, mawazo yote na imani yote katika Kristo ndiyo chanzo cha ukweli wote. Hata hivyo, moja ya matatizo ambayo Justin aliyaachia vizazi vya baadaye ni unyenyekevu, unaowaona Logos kama wa chini ya Baba kiontolojia kwa kufanya msafara wa Logos kutoka kwa Baba utegemee uumbaji.

Hii itafungua mlango kwa baadhi ya watu kusema hakuna uwepo wa milele wa Logos katika uwepo wa kibinafsi tofauti, mlango, kwa masikitiko, ambao theolojia ya baadaye ya Arian inapitia. Ninaweza kusema kuna unyenyekevu wa kibiblia, sawa? Lakini ni tofauti na unyenyekevu huu ambao tunaonywa dhidi yake. Yesu anasema Baba ni mkuu kuliko mimi katika hotuba za kuaga, sawa? Na Yesu anaomba kwa Baba, Baba haombi kwa Yesu, sawa? Baba na Roho wanampa Yesu nguvu. Yesu hamtii Baba nguvu.

Kwa hivyo, kuna unyenyekevu wa kibiblia, lakini lazima utofautishwe na unyenyekevu wa kiini. Unyenyekevu muhimu unakataa uungu wa Mwana. Unyenyekevu wa utendaji au wa kiuchumi unasema kwamba Mungu Mwana alifanyika mwanadamu kwa ajili yetu wenye dhambi na wokovu wetu, na katika hilo, alijitiisha, si kimsingi, bali kwa upande wa kazi ya injili, hiyo ni unyenyekevu wa kiuchumi, au kwa upande wa kazi yake.

Mungu mbinguni hawezi kufa msalabani, Mungu duniani alikufa msalabani. Kwa hivyo Mwana alijinyenyekeza kwa Baba, si kimsingi, bali kiuchumi au kiutendaji, ili kutuokoa kutoka kwa dhambi zetu. Ndiyo, unyenyekevu, lakini madhehebu ya kidini leo hufanya makosa yale yale kama wapotoshaji walivyofanya katika karne za mwanzo.

Tutaona zaidi baadaye kidogo kuhusu maeneo, kwa mfano, wanaposema, tazama, kuna unyenyekevu katika Agano Jipya, sivyo? Sawa. Kwa hivyo, Mwana si Mungu, sivyo? Sivyo. Kwa mara nyingine tena, wanajikwaa juu ya fumbo hili la mtu mmoja mwenye asili mbili, muhimu kikamilifu na Baba katika uungu wake, muhimu kikamilifu nasi kuhusu ubinadamu wake, kama Chalcedon alivyosema.

Irenaeus wa Lyon, karibu mwaka 130 hadi 202, wengi wanamwona kama mwanatheolojia wa kwanza wa Kikristo, mfikiri mwerevu, aliyejijhusisha na mapigano mengi dhidi ya Wagnostiki akiwa na mawazo mazuri sana. Irenaeus alizaliwa Asia Ndogo, alitumia mafunzo yake ya Kikristo kama mwanafunzi wa Polycarp, na kisha akatumwa kama kasisi huko Gaul, ambapo aliteuliwa kuwa Askofu wa Lyon mnamo 177. Labda kazi yake inayojulikana zaidi ya kuomba msamaha ni utetezi wake wa Ukristo dhidi ya Wagnostiki unaoitwa Dhidi ya Uzushi.

Ni maarufu sana. Katika jibu lake kwa Ugnostiki, anatoa theolojia tofauti kabisa na yao. Kwa mfano, tofauti na Ugnostiki, Irenaeus anathibitisha kwamba Mungu mmoja aliyepo kama Baba, Mwana, na Roho Mtakatifu, ambaye ni muumba wa mbingu na dunia, bila shaka, kutoka utupu kwa neno lake na kwa roho yake, ana mikono miwili.

Anajulikana kwa picha hii ya mikono miwili ya Mungu. Picha yoyote inaweza kupotoshwa. Mikono miwili ya Mungu, bila shaka, ni Mwana na Roho.

Ni picha ya umoja na ukamilishano wa utendaji kazi wa nafsi za Utatu pamoja, maelewano yao. Hilo ndilo neno nililotaka. Kwa Irenaeus, Mungu ana mawasiliano ya moja kwa moja na uumbaji wake tofauti na mawazo ya Gnostic, na hajayafanya yapitie kupitia wapatanishi mbalimbali.

Wengine wanasema kwamba mtazamo wa Irenaeus wa mikono miwili unawachukulia Mwana na Roho kama wadogo kwa Baba, jambo ambalo linawezekana kwa kuwa aliandika katika enzi ya Antinocene . Sidhani kama hilo ni sahihi, lakini nitasema hivi. Si haki kuwahukumu baba wa awali kwa istilahi za baadaye.

Ni haki tu. Tertullian anapaswaje kutumia lugha ya baraza miaka mia moja baada yake? Sio haki. Fanya kazi na mawazo yao.

Zaidi ya hayo, kanisa liliboresha istilahi zake mara nyingi kama chuma kilichonolewa, hasa kati ya Mashariki na Magharibi. Walizungumza lugha tofauti, Kigiriki na Kilatini, na neno lile lile lilimaanisha mambo tofauti kwao. Na kwa hivyo maelewano yalikuwa muhimu, kama tutakavyoona.

Hata hivyo, Irenaeus anaweka wazi ujitiisho huu ndani ya Mungu na hamchukulii Mwana na Roho kama watu wa nje ya Baba, bali kama kitu kimoja naye. Kwa maana Irenaeus, Mwana na Roho ni Mungu kamili, lakini kwake, uthibitisho huu haupunguzi umoja wa kimungu. Baba, Mwana, na Roho wanaonekana kama wanafanya kazi katika muungano na maelewano, samahani, katika uumbaji, majaliwa, na ukombozi, kwani wako ndani ya kila mmoja kabla ya uumbaji.

Ni jambo la ajabu. Kwa upande wa mtazamo wake kuhusu wanadamu na mpango wa Mungu wa wokovu, Irenaeus anafuata hadithi ya maandiko, uumbaji, anguko, na ukombozi na anasema kwamba wanadamu waliumbwa wazuri lakini kwamba waliharibika kwa tendo la hiari la utashi lililofungamana na Adamu na anguko la kihistoria. Zaidi ya hayo, kwa sababu hasa jamii nzima iko katika Adamu, wanadamu wote huingia katika jamii ya wanadamu kama walioanguka.

Hali yetu ya sasa mwishowe si roho za kiroho zilizonaswa katika miili ya kimwili, bali ni za kimaadili. Hali yetu ya sasa si ya kimaadili au ya kiontolojia bali ya kimaadili, na hivyo, tunahitaji Mungu atuletee wokovu kupitia kujitoa kwake mwenyewe. Kuhusu Christology, Irenaeus alikuwa wa kwanza kuunda maana ya mtu na kazi ya Kristo kwa njia ya kimfumo.

Alifanya hivyo kwa kufuata muundo na mfumo wa maandiko. Alithibitisha wazi kwamba Yesu ni mwanadamu kamili na Mungu kamili. Hakujadili kwa kirefu uhusiano wa Baba na Mwana na Baba au uwepo wao wa awali.

Hata hivyo, aliwaona wote wawili kama miungu, na alikataa Logos kama tu udhihirisho au sifa au usemi wa Mungu. Badala yake, alisema kwamba Logos amekuwepo kila wakati kama yule anayemfunua Baba na hivyo ni tofauti naye kibinafsi na si kama mfumo wa Baba, jambo ambalo husaidia kufafanua baadhi ya matatizo ambayo Logos Christology ilirithi kanisa. Kwa Irenaeus, Mwana ni Mungu wa kweli kwa asili.

Zaidi ya hayo, Irenaeus alisisitiza kwa nguvu umoja wa utu wa Kristo. Dhidi ya Wagnostiki waliotofautisha kati ya Kristo, kiumbe mwenye asili ya mbinguni, na Yesu, kiumbe wa duniani, Irenaeus alitangaza kwamba Yesu Kristo ni mmoja na yule yule, usemi ambao baadaye ulijumuishwa katika ufafanuzi wa Wakalkedonia. Ni Kigiriki, eis kai ho autos, mmoja na yule yule.

Ni kwa sababu hasa ya Yesu ni nani ndipo anaweza kufanya kazi ambayo maandiko yanamtaja. Anaingia kwa usahihi katika mchanganyiko wa kibiblia, akiunganisha mtu na kazi ya Kristo. Ni nzuri, nzuri sana.

Katika kufafanua fundisho la wokovu, Irenaeus alikataa uwili wa kiroho wa Ugnostiki na badala yake alizungumzia kufupisha kwa maana kwamba wokovu ni upya na urejesho wa uumbaji, si kufutwa kwake. Kwa kuwa wanadamu wote wako katika Adamu, Kristo lazima amrudishe Adamu. Na ili kufanya hivyo, Yesu lazima awe Mungu kamili na mwanadamu kamili.

Kwa hivyo, mantiki ya kufanyika mwili. Zaidi ya hayo, Irenaeus aliishi tena kila hali ya maisha ya mwanadamu. Kwa bahati mbaya, hakuelewa vizuri kauli katika Yohana 8 ambapo wapinzani wa Yesu wanasema, hujatimiza miaka 50 bado, na hujawahi kumuona Ibrahimu akikuona.

Na Irenaeus alisema, hiyo ina maana kwamba Yesu lazima alikuwa karibu na miaka 50. Kwa hivyo, katika uelewa wake, Yesu alitakasa utoto kwa kuwa mvulana mdogo, mtoto mchanga, na utoto kwa kuwa mtoto. Sidhani kama alitofautisha miaka ya ujana, lakini ikiwa ndivyo ilivyokuwa, na kisha uzee, ikiwa utafanya, kwa kuishi hadi karibu miaka 50.

Alipitia yote hayo, na tofauti na Adamu, alifanikiwa. Unaelewa? Kwa hivyo, anafupisha jamii ya wanadamu ndani yake kama mwakilishi, na anarudia kila hatua ya maisha ya mwanadamu kwa mafanikio, kama Adamu alivyoshindwa. Hakika aliamini katika, samahani, mtazamo wangu wa Kifaransa, wa Arminian kuhusu uhuru wa mapenzi; hata hivyo, mimi ninafanya tu haki hapa.

Wafuasi wa Calvin wanamnukuu Augustine, lakini baba wa awali hawakuwa wafuasi wa Augustine sana. Ninawezaje kusema hivyo? Kwa hivyo ndivyo ilivyo. Na vivyo hivyo kwa Kanisa la Mashariki, la kale na la kisasa, kwa kweli. Zaidi ya hayo, Irenaeus alitupa misemo miwili muhimu: Filius Dei, Filius Hominis, na Factus . Mwana wa Mungu amekuwa mwana wa Adamu.

Na Iesus Christos, Homai, Homai Deus, Yesu Kristo, mtu wa kweli na Mungu wa kweli. Kwa Irenaeus, kazi ya ukombozi ya Kristo inategemea kikamilifu utambulisho kati ya ubinadamu wake na ubinadamu wetu. Huu ni uhakika wa juu wa uwazi wa Kikristo ambao utapatikana tena lakini hautazidi karibu karne tatu baadaye huko Chalcedon.

Mungu alitoa karama hizo, na Irenaeus alikuwa nazo nyingi, lori nyingi. Alizitumia katika uzio, kupigana na Ugnostiki, na kutoa mtazamo chanya wa utu na kazi ya Kristo. Tertullian, mshauri wangu wa udaktari, James Paine wa Chuo Kikuu cha Drew aliyependwa zaidi na Tertullian.

Karibu mwaka 160 hadi 230, Tertullian alizaliwa na kuishi Carthage, Afrika Kaskazini. Alizaliwa katika familia ya kipagani ya Warumi na alielimishwa katika ufasaha na sheria. Wakati fulani kabla ya mwaka 197, akawa Mkristo.

Yeye ndiye mwakilishi wa kwanza mashuhuri wa kanisa linalozungumza Kilatini. Hapo awali, kama ilivyokuwa kwa Irenaeus, baba huyo alizungumza Kigiriki, ambacho wengi walikiita baba wa theolojia ya Kilatini au Magharibi. Pia aliandika kama mtetezi wa imani dhidi ya Marcion, Mnostiki maarufu, na makundi mengine ya uzushi.

Kwa mfano, aliandika dawa kwa wazushi. Aliandika dhidi ya Marcion na dhidi ya Praxeus , mzushi mwingine. Tertullian, pamoja na Irenaeus, walipinga Ugnostiki kwa kutumia hoja nyingi zile zile.

Tertullian pia aliandika dhidi ya umbo la modali. Katika kujibu umbo la modali, Tertullian anatarajia miundo ya baadaye ya Nicaea na Chalcedon, kama Jean Gallo

anavyosema, nukuu, nukuu, alitarajia majibu yaliyotolewa baadaye katika kanisa la Mashariki kwa makosa matatu makubwa ya Kikristo, Apollinarianism, Nestorianism, na Monophysitism, nukuu iliyofungwa. Kwa kweli, anatunga maneno yaleyale ambayo yatatumika katika mabaraza hayo ya baadaye.

Yeye ndiye wa kwanza kutumia neno trinitas, utatu, kumrejelea Mungu. Na anasema kwamba Mungu ni kitu kimoja, una substancia, katika nafsi tatu, watu watatu. Majina baba, mwana, na roho si njia, yanaweza kuwa njia, lakini si njia kwa maana ya modalisti, lakini yanawakilisha tofauti halisi na za milele.

Hata hivyo uhuru huu haukatai umoja wa Mungu. Tertullian pia ni muhimu katika kuelezea anachomaanisha kwa maneno yake. Kwa kiini, anamaanisha ule msingi wa kiumbe wa ontolojia unaofanya kitu kiwe vile kilivyo.

Ingawa mtu, persona, hurejelea utambulisho wa kitendo unaotoa utofauti. Pia, kama ilivyo kwa wengine katika kipindi hiki cha wakati, kuna sehemu ya unyenyekevu katika mawazo ya Tertullian. Anasema kwa ajili ya mpangilio wa kimungu miongoni mwa watu.

Baba ni mkuu kuliko mwana, ambaye ni wa pili, huku roho ikiwa theluthi moja ya Baba na Mwana. Lakini mpangilio huu unaonekana kuelezewa kwa maneno ya kiontolojia zaidi kuliko ya kiutendaji, sivyo? Kama ulikuwa wa kiutendaji tu, hiyo ni sawa. Ikiwa inahusiana na kuwa, kwa mpangilio wa kuwa, hiyo ni tatizo kwa sababu hiyo inaweza kudokeza au kumaanisha unyenyekevu wa kiontolojia au wa kimetafizikia, ambayo ina maana kwamba roho na mwana si sawa na baba.

Kihistoria, bila shaka, ilihitaji kanisa kuelewa uungu wa mwana ili kanisa likiri uungu wa roho. Na hilo lilitokea kiasili walipofika kwenye ubinitariani, kama ungependa. Utatu haukuwa nyuma sana.

Kwa mfano, kama Robert Latham anavyoeleza, Tertullian anapendekeza kwamba kabla ya vitu vyote kuumbwa, Mungu alikuwa peke yake, lakini hakuwa peke yake, kwani alikuwa na sababu yake mwenyewe, uwiano, ambao alikuwa nao ndani yake mwenyewe, yaani, katika mawazo yake mwenyewe, ambayo Wagiriki waliita logos, nukuu ya karibu. Hata hivyo, kitaalamu, Tertullian anasema, "Mungu hakuwa na neno lake, sermo, wakati huu, sababu pekee. Mungu alituma neno lake wakati wa uumbaji,"

Lakini je, hii ina maana kwamba neno lilitokea tu wakati wa uumbaji na halikuwepo kabla? Tertullian anajitenga kati ya neno lililokuwa karibu na neno lililotoka. Neno hilo lilikuwa la asili katika akili, na akili ilikuwa ndani ya Mungu, lakini ni mtu aliyekumbwa tu. Ni vigumu kuepuka hitimisho kwamba Tertullian anatetea utiifu wa ontolojia.

Hata hivyo, katika sehemu zingine, anasisitiza tofauti halisi za kibinafsi kati ya Baba, Mwana, na Roho, na kwamba wote wanashiriki kikamilifu katika nafsi moja ya Mungu. Mvutano huu haujatatuliwa kikamilifu. Labda ni mwingi sana wa kuuliza kwa kuwa tafakari zaidi inapaswa kufanyika.

Hilo ni hitimisho la hisani, nadhani. Ninaporudi kwenye Ukristo, Tertullian anathibitisha kwamba mada ya kufanyika mwili ni nembo, ambaye amechukua mwili. Katika kufikiria uhusiano kati ya uungu na ubinadamu wa Kristo, Tertullian hajadili suala hilo kwa kina, lakini anatumia dhana zile zile za msingi za kiini, asili, na mtu.

Yesu Kristo alikuwa wa kiini cha kimungu na kiini cha mwanadamu, lakini ni mtu mmoja tu. Kwa njia hii, anathibitisha asili mbili katika Kristo, lakini zimeunganishwa katika somo moja, ambaye ni mwana wa kimungu. Anamtarajia Chalcedon.

Baadhi ya baba hawa wa mapema wana vipawa na wamejituma, Mungu wangu, dhidi ya kile ambacho baadaye kingekuwa Nestorianism, Tertullian anasema wazi kwamba utu wa Kristo haukuwa matokeo ya muunganiko wa vitu viwili, hivyo kutengeneza mtu mjumuisho bali mtu mmoja wa kimungu ambaye alikuwa na hali mbili au kitu cha aina mbili. Lakini kama ilivyoelezwa hapo juu, Tertullian hana uhakika kuhusu suala la unyenyekevu, na anaonekana kushikilia kwamba mwana ni chanzo cha kitu cha baba, lakini anaweka mahusiano haya ndani ya Uungu na hataki kuashiria ukosefu wa usawa wa kuwa, bali maelezo ya mahusiano na asili. Mchango wa kipekee wa Tertullian kwa Christology ni dhana yake ya mtu, ambayo katika miaka ijayo inaendelezwa kwa ustadi zaidi.

Tertullian anahifadhi waziwazi umoja wa mwana katika nafsi na uhai wa mtu huyo katika asili mbili, hivyo kwamba Yesu sasa ni Mungu kamili na mwanadamu kamili, lakini si mara zote huwa wazi kabisa kuhusu dhana hizi. Zaidi ya hayo, dhidi ya Ugnostiki na Udocetisti, Tertullian alithibitisha kwamba Kristo alikuwa na roho ya mwanadamu, ukweli ambao Irenaeus hakuuzungumzia lakini ambao ukawa muhimu katika tafakari ya baadaye ya Kikristo. Kwa Tertullian, asili ya mwanadamu iliundwa na mwili na roho, na hivyo, kwa Kristo, kwa kuwa alikuwa mwanadamu kamili na ili kutuokoa, ilibidi achukue mchanganyiko wa mwili na roho.

Kama Gallo anavyosema, hoja hii ya kisomi, nukuu, ilihusika zaidi ya karne moja baadaye dhidi ya Apollinarianism, nukuu ya karibu, ambayo ilikana roho ya kibinadamu ya Kristo, na pia ilimruhusu Tertullian kuelezea hisia na shauku za Kristo, ambazo alizipata katika roho yake ya kibinadamu. Pia, uthibitisho mkali wa Tertullian kuhusu asili mbili za Kristo, asili ambazo zilihifadhi sifa zake na hazikuchanganyikiwa au kuchanganyika, pia ulikuwa muhimu katika msimamo wa Kanisa dhidi ya Monophysitism, ambao ulitetea asili moja iliyochanganyika kama matokeo ya Umwilisho. Ni wakati wa kuhitimisha hotuba hii, na nitasema tu kwamba hotuba yetu inayofuata itazingatia Asili na Baraza la Nicaea na Arianism, ambapo Kanisa la kwanza

kwa msisitizo, kwa uhakika, na kwa njia ya upatanisho, kama baraza rasmi, lilithibitisha uungu kamili wa Mwana.

Huyu ni Dkt. Robert Peterson katika mafundisho yake kuhusu Kristotolojia. Huu ni kipindi cha 2, Kristotolojia ya Mababa, Sehemu ya 1, Kabla ya Nicaea.